

# Héraðsdómur Reykjaness

Dómur 25. apríl 2023

Mál nr. E-2229/2022:

**Jóna Birna Ragnarsdóttir**  
(Guðmundur Birgir Ólafsson lögmaður)

gegn

**Miðbaugi ehf**  
(Einar Brynjarsson lögmaður)

## D Ó M U R

Mál þetta, sem höfðað var 9. nóvember 2022, var dómtekið 20. mars 2023. Stefnandi er Jóna Birna Ragnarsdóttir, [...] Reykjanessbæ. Stefndi er Miðbaugur ehf., [...], Kópavogi.

Stefnandi krefst þess að stefnda verði gert að greiða henni 1.858.306 krónur með dráttarvöxtum samkvæmt III. kafla laga nr. 38/2001 frá 1. apríl 2022 af 790.308 krónum til 1. maí 2022 og frá þeim degi af 1.858.306 krónum til greiðsludags.

Þá krefst stefnandi málskostnaðar úr hendi stefnda að teknu tilliti til virðisaukaskatts.

Stefndi krefst sýknu af kröfum stefnanda. Þá krefst stefndi málskostnaðar úr hendi stefnanda.

I

Málsatvik

Stefnandi, sem er sjóntækjafraeðingur að mennt, hóf störf 1. apríl 1999 í gleraugnaverslun stefnda í Reykjanessbæ.

Þann 26. janúar 2022 sagði stefnandi upp störfum hjá stefnda, en hún tilkynnti um uppsögn sína á fundi með stjórnendum stefnda þeim Kjartani Braga Kristjánssyni, stjórnarmanni stefnda og Huldu Guðnýju Kjartansdóttur, framkvæmdastjóra stefnda auk þess sem fundinn sat trúnaðarmaður starfsmanna stefnda, Darri Ásbjörnsson, en stefnandi óskaði eftir fundinum. Á fundinum mun stefnandi hafa upplýst að hún hygðist setja á laggirnar gleraugnaverslun í bænum og jafnframt að hún hefði rætt við Lindu Ólafsdóttur, sem sinnt hafði starfi innkaupastjóra og verslunarstjóra verslunar stefnda í Keflavík í rúm þrjátíu ár og Sigrúnu Sigvaldadóttur, sem á þeim tíma var starfsmaður hjá stefnda, um að þær kæmu til liðs við stefnanda. Fyrrgreind Linda hafði þá látið af störfum hjá stefnda í lok desember 2022 en Sigrún mun samkvæmt framburði fyrrsvarsmanns stefnda, Huldu Guðnýjar, hafa sagt upp störfum hjá stefnda daginn eftir fyrrgreindan fund málsaðila, eða 27. janúar 2022, en hún starfaði í verslun stefnda út uppsagnarfrest sinn. Þá liggur fyrir í málinu að stefnandi stofnaði félagið Reykjanes Optikk ehf. 18. janúar 2022 og var félagið skráð á virðisaukaskattskrá 1. febrúar sama ár, auk þess sem stefnandi undirritaði húsaleigusamning um atvinnuhúsnæði við Aðalgötu 60 í Reykjanesbæ 4. febrúar það ár.

Með bréfi stefnda frá 3. febrúar 2022 var stefnanda tilkynnt að ráðningarsambandinu væri rift fyrirvaralaust. Í bréfinu greinir að við afhendingu framangreinds uppsagnarbréfs stefnda, sem gert hafi verið að viðstöddum framkvæmdastjóra og stjórnarmanni stefnda, auk trúnaðarmanns starfsmanna, hafi verið upplýst um þátttöku stefnda í „fyrirhuguðum samkeppnisrekstri“ við stefnda, einkum verslun hans í Keflavík. Þá segir orðrétt í bréfinu: „Meðan þú vannst að því að koma á fót sjálfstæðum atvinnurekstri í samkeppni við Miðbaug ehf. var ráðningarsambandið enn í gildi. Á þeim tíma leyndir þú áformum þínum, en sú háttsemi sem hér um ræðir er ósamrýmanleg þeim trúnaðarskyldum sem þú berð gagnvart Miðbaugi ehf. Af þessum sökum er ráðningarsambandinu rift án viðvörðunar eða fyrirvara. Fellur þá samstundis niður réttur þinn til allra launa og starfstengdra hlunninda ...“

Stefnandi mun í kjölfarið hafa leitað til stéttarfélags síns, VR, sem sendi stefnda bréf dagsett 14. febrúar 2022 þar sem riftun ráðningarsambandsins var hafnað. Með bréfi VR 15. mars sama ár var gerð krafa um greiðslu launa í uppsagnarfresti fyrir mánuðina febrúar, mars og apríl 2022. Voru þær kröfur ítrekaðar með bréfi lögmanns stefnda

frá 5. apríl sama ár þar sem boðuð var málsókn, fengist krafan ekki greidd. Í bréfinu var þó tekið fram að fallið hefði verið frá launakröfu vegna aprílmánaðar.

## II

### Helstu málsástæður og lagarök stefnanda

Stefnandi byggir á því að hún hafi sagt upp störfum með hefðbundnum fyrirvara og hafi bæði rétt og skyldu til að starfa út sanningsbundinn uppsagnarfrest. Það að stofna einkahlutafélag teljist ekki vera brot á trúnaði enda hafi samkeppnisrekstur ekki hafist við það að skrá einkahlutafélag, sbr. dóm Landsréttar í máli 371/2019. Þá sé starfsmönnum heimilt að ráða sig til samkeppnisaðila á uppsagnarfresti og hefja þar störf eftir að uppsagnarfresti lýkur, sbr. dóm Hæstaréttar Íslands í máli 335/2007. Sama eigi við um starfsmann sem hafi í hyggju að stofna eigið fyrirtæki.

Stefnandi vísar til þess að hún hafi ekki hafið undirbúning að eigin rekstri fyrir en í apríl 2022 eða rúmum tveimur mánuðum eftir að ráðningarsamningi var rift. Ekki sé gerð launakrafa fyrir þann mánuð.

Vísar stefnandi til þess að riftun ráðningarsamningsins hafi verið ólögmet og því alfarið hafnað að hún hafi gerst sek um trúnaðarbrot. Stefnandi eigi rétt til bóta vegna ólögmetrar riftunar sem nemi launum í febrúar og mars 2022 auk orlofs og uppbóta á grundvelli kjarasamnings, meginreglna vinnuréttar og kröfuréttar. Nemi krafa stefnanda 790.308 á mánuði í tvo mánuði eða alls 1.580.616 krónum, auk orlofs 13,04% að fjárhæð 206.112 krónum ( $1.580.616 \times 13,04\%$ ).

Þá sé gerð krafa um hlutdeild í orlofs- og desemberuppbót. Orlofsuppbót sé samkvæmt kjarasamningi árið 2022, 53.000 krónur, og miðist við 45 vikur. Stefnandi kveðst, samkvæmt útgefnum launaseðlum, hafa áunnið sér hlutfall af orlofsuppbót sem nemi 41 viku og nemi sú krafa því 48.289 krónum ( $53.000/45 \times 41$ ). Desemberuppbót sé samkvæmt kjarasamningi árið 2022, 98.000 krónur, og miðist við 45 vikur. Stefnandi kveðst, samkvæmt útgefnum launaseðlum, hafa áunnið sér hlutfall af desemberuppbót 10,7 vikur og nemi sú krafa 23.289 krónum ( $98.000/45 \times 10,7$ ).

Kveður stefnandi kröfu sína sundurliðast með svofelldum hætti:

Laun vegna apríl 2022	kr. 790.308
Laun vegna mars 2022	kr. 790.308
Orlof 13,04%	kr. 206.112
Orlofsuppbót 2022	kr. 48.289
<u>Desemberuppbót 2022</u>	<u>kr. 23.289</u>
<b><u>Samtals</u></b>	<b><u>kr. 1.858.306</u></b>

Stefnandi vísar um kröfur sínar til laga nr. 20/1930 um greiðslu verkkaups, til laga nr. 30/1987 um orlof og til laga nr. 7/1936 um sammingsgerð, umboð og ógilda löggerninga. Þá vísast til meginreglna kröfuréttar, vinnuréttar og til kjarasamninga VR og atvinnurekenda og bókana sem teljist hluti kjarasamninga.

### III

#### Helstu málsástæður og lagarök stefnda

Af hálfu stefnda er vísað til þess að ráðningarsambandi málsaðila hafi verið rift í samræmi við meginreglur vinnuréttar og almennar reglur samninga- og kröfuréttar. Af þeim sökum eigi stefnandi ekki rétt til greiðslna sem byggist á ætluðum uppsagnarfresti. Af stefnu verði ekki annað ráðið en að kröfur stefnanda taki eingöngu til réttar til launa- og bótagreiðslna í uppsagnarfresti, og því reyni ekki á önnur ágreiningsefni í málinu.

Vísar stefndi til þess að trúnaðarbrot stefnanda hafi verið veruleg vanefnd á samningssambandi aðila og því hafi stefndi verið í fullum rétti við að rifta ráðningarsambandinu án frekari fyrirvara. Telur stefndi því ljóst að riftunin hafi verið réttmæt og þar af leiðandi eigi stefnandi ekki rétt til uppsagnarfrests. Af þeim sökum eigi stefnandi ekki kröfu á hendur stefnda.

Vísar stefndi til þess að um skilyrði riftunar ráðningarsambands sé löng dómaframkvæmd Hæstaréttar Íslands, sem sé skýr um það að alvarleg trúnaðarbrot í ráðningarsambandi réttlæti fyrirvaralaus riftun þess, sem aftur hafi þau áhrif að starfsmaður sem slík brot fremur eigi ekki rétt á frekari launagreiðslum úr hendi vinnuveitnanda. Jafnframt sé dómaframkvæmd skýr um það að samkeppnisrekstur við

vinnuveitanda, eða undirbúningur slíks samkeppnisrekstrar, teljist bæði alvarlegt trúnaðarbrot og veruleg vanefnd á skyldum starfsmanns, ekki síst þegar starfsmaður leynir þeim fyrirætlunum sínum fyrir vinnuveitanda. Kveðst stefndi í því sambandi vísa til dóma Hæstaréttar Íslands í málum 334/2001 og 500/1998.

Stefndi vísar til þess að stefnandi hafi unnið að því að hefja samkeppnisrekstur í félagi við aðra starfsmenn stefndu, þær Lindu Ólafsdóttur og Sigrúnu Sigvaldadóttur, sem starfi nú í fyrirtæki stefnanda, Reykjanes Optikk ehf. Þá hafi stefnandi og fyrrgreindar samstarfskonur hennar meðal annars unnið að því að koma á samningssambandi við viðskiptamenn stefnda á meðan stefnandi hafi enn verið í starfi hjá stefnda, þar með talið birgjann Johnson & Johnson og Ice-Optik ehf. Stefnandi hafi því, á laun og á meðan hún þáði kaup frá stefnda, fengið til liðs við sig annað starfsfólk stefnda og hafi átt í virkum viðræðum við viðskiptamenn stefnda. Geri það trúnaðarbrotið enn alvarlegra og styrki rétt stefnda til að rifta ráðningarsambandinu, sbr. dóm Landsréttar í máli nr. 417/2019. Stefnandi kveður þetta vera óumdeilt.

Stefnandi hafi því gerst sek um alvarleg brot gegn trúnaðarskyldum sínum gagnvart stefnda og farið leynt með fyrirætlanir sínar. Stefnandi kveður slíka framkomu bæði vera óheiðarlega og ólögmeða.

Stefndi kveðst gera alvarlegar athugasemdir við framsetningu stefnu í heild sinni. Hvergi séu málsástæður reifaðar eða útskýrt á hverju sé byggt heldur látið nægja að gera „ítrustu kröfur samkvæmt lögum og kjarasamningum.“ Dómkrafa stefnanda sé hvorki sundurliðuð né rökstudd. Þá sé tilvísun til vaxtafótar ekki í samræmi við 11. gr. laga nr. nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu, auk þess sem ekki sé að finna rökstuðning fyrir þeim dagsetningum sem vísað sé til. Allar kröfur, og málið í heild, sé því vanreifað og samræmist slíkur málalíbúnaður engan vegin skilyrðum 1. mgr. 80. gr. laga nr. 91/1991 um meðferð einkamála. Telur stefndi því rétt að dómurinn vísi málinu frá dómi ex officio.

## IV

### Niðurstaða

Við aðalmeðferð málsins gaf skýrslu stefnandi máls, Jóna Birna Ragnarsdóttir. Þá gáfu skýrslu Hulda Guðný Kjartansdóttir framkvæmdastjóri stefnda og Darri Ásbjörnsson trúnaðarmanns starfsmanna stefnda. Verður vitnað til framburðar þeirra eftir því sem þurfa þykir.

Líkt og rakið hefur verið sagði stefnandi upp störfum hjá stefnda á fundi með forsvarsmönnum stefnda og trúnaðarmanni 26. janúar 2022 með þriggja mánaða samningsbundnum uppsagnarfresti frá og með komandi mánaðarmótum. Ágreiningur máls þessa lýtur að meginstefnu að því hvort stefnda hafi verið heimil fyrirvaralaus riftun ráðningarsambandsins á þeim grundvelli að stefnandi hafi brotið gegn þeim almennum trúnaðarskyldum sem á henni hvíldu með því að hafa, á meðan á ráðningarsambandi stóð, hafið undirbúning að rekstri gleraugnaverslunar í samkeppni við stefnda.

Í málinu liggur fyrir, líkt og stefndi hefur byggt á, að stefnandi stofnaði einkahlutafélag um fyrirhugaðan rekstur sinn 18. janúar 2022, undir heitinu Reykjanes Optikk ehf., ásamt því að fá skráð virðisaukaskattsnúmer vegna félagsins frá 1. febrúar sama ár. Enn fremur liggur fyrir að stefnandi tók á leigu húsnæði í Keflavík undir verslunarreksturinn með leigusamningi sem undirritaður var 4. febrúar 2022. Þá er ágreiningslaust að stefnandi fékk til liðs við sig Lindu Ólafsdóttur, sem þá hafði nýlega lokið störfum hjá stefnda, og falið henni að annast uppsetningu verslunarinnar, eins og það var kallað, en umrædd Linda gegndi áður starfi verslunarstjóra verslunar stefnda í Keflavík auk þess að vera innkaupastjóri hjá stefnda. Í aðilaskýrslu stefnanda fyrir dómi kvaðst hún hafa sett sig í samband við fyrrgreinda Lindu um það leyti sem hún sagði upp störfum hjá stefnda, það er í janúar 2022, og að svo hefði um samist með þeim að Lindu yrði greitt fyrir viðvikið með frítökurétti þegar hún hefði formlega störf hjá stefnanda. Stefnandi kvaðst jafnframt hafa rætt fyrirhugaðan verslunarrekstur við þáverandi starfsmann stefnda, Sigrúnu Sigvaldadóttur, þótt þá hefði ekki verið afráðið að Sigrún myndi hefja störf við verslun stefnanda, líkt og síðar varð þó raunin. Í skýrslu fyrirvarsmanns stefnda, Huldu Guðnýjar Kjartansdóttur, fyrir dómi kom fram að stefnandi hefði á fundinum upplýst að hún hefði í hyggju að setja á stofn gleraugnaverslun í samkeppni við stefnda, auk þess

sem hún ráðgerði að fá til liðs við sig fyrrgreinda aðila, Lindu Ólafsdóttur og Sigrúnu Sigvaldadóttur.

Almennt hefur verið litið svo á, að gagnkvæm trúnaðarskylda ríki milli aðila í ráðningarsambandi, en slíkar skyldur teljast til aukaskyldna í vinnusambandi. Þær skyldur eru ekki tæmandi taldar en í grunninn lúta trúnaðarskyldur starfsmanna að því að gæta þess að koma fram af heiðarleika gagnvart vinnuveitanda og hagnýta sér ekki með óréttmætum hætti aðstöðu sína, þar á meðal að aðhafast ekkert sem talist getur vera í samkeppni við starfsemi vinnuveitanda sé það til þess fallið að valda honum tjóni. Þá hefur verið litið svo á að starfsmaður beri sömu skyldur gagnvart vinnuveitanda á meðan uppsagnarfrestur er að líða. Ennfremur hefur verið litið svo á að í undantekningartilvikum geti riftun ráðningarsambands á grundvelli trúnaðarbrotis talist heimil. Hefur þá einkum verið höfð hliðsjón af eðli trúnaðarbrotis og alvarleika.

Verður að teljast nægilega fram komið í málinu að stefnandi hafi, á meðan á ráðningarsambandi málsaðila stóð, lagt á ráðin um stofnun verslunar í beinni samkeppni við stefnda og jafnframt hafið markvissar aðgerðir í þá veru. Í því efni verður einkum og sér í lagi að horfa til skráningar á einkahlutafélagi stefnanda og skráningu þess á virðisaukaskattskrá, auk þeirra aðgerða sem raktar hafa verið. Að mati dómsins felur sú háttsemi stefnanda þó ekki sjálfkrafa í sér brot á trúnaðarskyldum í ráðningarsambandi, að minnsta kosti að því marki að heimilað geti riftun ráðningarsambands. Í því efni verður að horfa til þess að játa verður starfsmanni ansi rúma heimild til að nýta uppsagnarfrest til að leita sér að starfi, jafnvel hjá samkeppnisaðila eða stofna sjálfur til slíks rekstrar, enda ráðist hann ekki í aðgerðir sem eru í beinni andstöðu við hagsmuni vinnuveitanda, sbr. meðal annars til hliðsjónar dóm Hæstaréttar Íslands 3. nóvember 2021 í máli nr. 18/2021. Í samræmi við framangreint var ekkert því til fyrirstöðu að stefnandi stofnaði einkahlutafélag vegna fyrirhugaðrar starfsemi sinnar og fengi virðisaukaskattsnúmer skráð vegna þess, auk þess að taka á leigu atvinnuhúsnaði. Í því efni verður að líta til þess að engin leynd virðist hafa hvílt yfir áformum stefnanda enda upplýsti hún um þau á fyrrgreindum fundi með forsvarsmönnum stefnda. Þá hefur stefndi ekki fært fram neinar sönnur á að stefnandi hafi reynt að koma á samningssambandi við viðskiptamenn stefnda á meðan á ráðningarsambandinu stóð, líkt og vikið er að í greinargerð stefnda, auk þess sem staða stefnanda hjá stefnda var með

þeim hætti að ekki verður séð að hún hafi haft yfir að búa sérstökum viðskiptaupplýsingum vegna stefnda eða aðgang að slíkum gögnum sem gæti verið til þess fallið að skaða hagsmuni stefnda. Þá liggur ekkert fyrir um það að hið nýstofnaða einkahlutafélag stefnanda hafi verið í samkeppnisrekstri við stefnda á uppsagnarfrestinum eða að stefnandi hafi aðhafst nokkuð annað sem talist getur hafa falið í sér brot á trúnaðarskyldu, samanber að framan.

Er það því mat dómsins að stefnandi eigi rétt til launa á uppsagnarfresti auk orlofs, orlofsuppbótar og desemberuppbótar með dráttarvöxtum líkt og í dómsorði greinir. Töluleg fjárhæð dómkrafna í stefnu hefur ekki verið efnislega andmælt af hálfu stefnda, en krafan þykir þar nægilega rökstudd.

Eftir þessum málsúrslitum og í samræmi við 1. mgr. 130. gr. laga nr. 91/1991 verður stefnda gert að greiða stefnanda málskostnað sem telst hæfilega ákveðinn 750.000 krónur að meðtöldum virðisaukaskatti.

Af hálfu stefnanda flutti málið Guðmundur B. Ólafsson lögmaður. Af hálfu stefnda flutti málið Einar Brynjarsson lögmaður.

Þórhallur Haukur Þorvaldsson héraðsdómari kveður upp dóm þennan, en gætt var ákvæða 1. mgr. 115. gr. laga nr. 91/1991 um meðferð einkamála.

### **DÓMSORÐ:**

Stefndi, Miðbaugur ehf., greiði stefnanda, Jónu Birnu Ragnarsdóttur, 1.858.306 krónur með dráttarvöxtum samkvæmt 1. mgr. 6. gr. laga nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu af 790.308 krónum frá 1. apríl 2022 til 1. maí 2022 en frá þeim degi af 1.858.306 krónum til greiðsludags.

Stefndi greiði stefnanda 750.000 krónur í málskostnað

Þórhallur Haukur Þorvaldsson